

Vragen en opmerkingen erosieclassen 2017

VRAAG 1: De inkleuring van percelen volgens de potentiële bodemerosiekaart stemt niet altijd overeen met de werkelijkheid. Waarom zijn percelen bijvoorbeeld paars ingekleurd als er geen erosie zichtbaar is? Waarom veranderen percelen van kleur zonder dat deze worden gesplitst of samengevoegd? Wat gebeurt er bij indiening van een bezwaar?

A: De berekening is gebaseerd op de herziene universele bodemverliesvergelijking (R.U.S.L.E.) waarbij de potentiële bodemerosiekaart per perceel wordt opgesteld door middel van computermodellering met een ruimtelijke resolutie van 5m. Hierbij is het mogelijk dat de potentiële bodemerosiegevoeligheid niet overeenstemt met de actuele (werkelijke) bodemerosiegevoeligheid. De universele bodemverliesvergelijking wordt steeds verder verfijnd wat een invloed kan hebben op de erosiegevoeligheidsklasse van een bepaald perceel .

Bij een ingediend bezwaar wordt dit door het departement Omgeving (vroeger: ALBON) ter plaatse bekeken. Op basis van de extra informatie verzameld tijdens het terreinbezoek wordt het bezwaar al dan niet aanvaard. **Bezwaren over percelen 2017 moet u uiterlijk op 21 april 2017 indienen.**

VRAAG 2: Wat in geval van ‘flikkerende’ percelen?

Situatie: een landbouwer heeft voor een perceel gunstig antwoord gekregen voor een verlaging van de erosieklasse na indiening van een bezwaar (bijv. paars perceel wordt rood). Hetzelfde perceel wordt nadien echter weer paars omwille van herberekening van de potentiële erosiegevoeligheidskaart.

A: Dit kan volgens het departement Omgeving niet: de goedgekeurde percelen worden bijgehouden. Deze informatie wordt ook voor een volgend jaar toegepast, zolang er een overlap is van minimum 80 % oppervlakte met het goedgekeurde perceel.

Als een verlaging van de erosieklasse omwille van het koolstofgehalte is goedgekeurd, dan blijft het perceel hierdoor gedurende maximaal 5 jaar een klasse verlaagd ten opzichte van de berekening door het model.

Opmerking: de inkleuring van het perceel op de potentiële erosiegevoeligheidskaart blijft echter als voorheen.

VRAAG 3: Bestaat er een systeem (online webapplicatie) waarbij landbouwers op een interactieve manier zelf percelen kunnen samenvoegen/splitsen, zodat de inkleuring (erosiegevoeligheid) overeenkomstig wordt aangepast? Op die manier kan vrijwillig het meest erosiegevoelige deel van hun perceel “opgeofferd” worden als grasland en kan op het overige deel aan landbouw gedaan worden met een beperkt aantal of geen te nemen maatregelen i.k.v. randvoorwaarden erosie.

A: Het Departement Omgeving is sinds 2016 via Steunpunt Erosie op de hoogte dat deze vraag bij een aantal landbouwers leeft. Een dergelijke online webapplicatie bestaat niet.

VRAAG 4: Wanneer percelen worden samengevoegd of gesplitst, wordt er dan een kleuraanpassing doorgevoerd wanneer er minder dan 20 % aan de perceeloppervlakte gewijzigd wordt?

A: Zie **Vraag en Antwoord L&V over de erosie maatregelen vanaf 2016 (versie 01/01/2017)**, rubriek **Algemeen:** *Als twee percelen worden samengevoegd krijgen ze tijdelijk de status van het overwegende deel. In het daaropvolgende jaar gebeurt de herberekening volgens het model.*

VRAAG 5: Wat is de stand van zaken met betrekking tot de enquête van departement Landbouw & Visserij over de randvoorwaarden erosie?

A: De resultaten van de enquête worden voorgelegd aan de Vlaamse regering. De meest voorkomende fouten werden half maart 2017 op de website van departement Landbouw & Visserij geplaatst. Deze werden intussen ook via de landbouwpers verspreid.

Volgens de enquête nemen landbouwers niet steeds de juiste of voldoende maatregelen. Zo is het zaaien volgens de hoogtelijnen op zeer hoog erosiegevoelige (paarse) percelen geen optie om te voldoen aan het keuzepakket teelttechnische maatregelen. Ook zijn bij aardappelteelt op paarse percelen drempels verplicht tussen de aardappelruggen. Op zowel zeer hoog erosiegevoelige (paarse) als hoog erosiegevoelige (rode) percelen is niet-kerende bodembewerking geen optie om te voldoen aan het basispakket als de hoofdteelt geogst is vóór 15 oktober. De inzaai van een groenbedekker of van een andere teelt zijn dan de enige keuzemogelijkheden.

VRAAG 6: Wat is het aantal en de oppervlakte aan rode en paarse percelen in 2017 ten opzichte van 2016?

A: Volgens onderzoekwerk van Steunpunt Erosie omvat het Leadergebied Vlaamse Ardennen in 2017 ongeveer evenveel rode en paarse percelen ten opzichte van 2016.

	2016	2017	Evolutie (in %)
rode percelen			
Oppervlakte (ha)	8943,05	8931,74	-0,13
Aantal	6108	6019	-1,46
paarse percelen			
Oppervlakte (ha)	3104,28	3023,55	-2,60
Aantal	2086	2036	-2,40

VRAAG 7: Wat met landbouwers die de randvoorwaarden erosie niet naleven?

A: Bij niet naleven van de randvoorwaarden wordt de steun met een bepaald percentage verminderd. Is een eerste niet-naleving het gevolg van een nalatigheid van de landbouwer? Dan

wordt de steun in principe verlaagd met 3%. Afhankelijk van de ernst, de omvang en het permanente karakter van de niet-naleving kan dat percentage worden aangepast tot 1% of 5%.

Betreft het een herhaling van een niet-naleving binnen een periode van drie opeenvolgende jaren? Dan wordt het verlagingspercentage vermenigvuldigd met een factor drie, maar beperkt tot een maximum van 15%. Bij verdere herhaling wordt de inbreuk vanaf dan als opzettelijk beschouwd.

Betreft het een opzettelijke niet-naleving van één van de randvoorwaarden? Dan wordt de steun in principe verlaagd met 20%. Afhankelijk van de ernst, de omvang of het permanente karakter van die opzettelijke niet-naleving kan dat verlagingspercentage worden verlaagd tot 15% of worden verhoogd tot maximaal 100%.

VRAAG 8: Percelen met een kleikop komen vaak voor. Mag deze kop geploegd worden? Winterploegen van het gehele perceel zou om praktische redenen moeten kunnen.

A: Zie **Vraag en Antwoord L&V over de erosie maatregelen vanaf 2016 (versie 01/01/2017)**, rubriek **Basispakket**: *Bij oogst na 15 oktober is winterploegen mogelijk (op klei en leem) zolang dit gebeurt vóór 1 maart. Aanduiding klei/leem wordt gemaakt op basis van een bodemstaal of de bodemkaart. Bij meerdere bodemtypes volgens de bodemkaart telt het overwegende bodemtype. Als er een kleikop voorkomt over minder dan 50% van oppervlakte (dus niet het overwegende bodemtype) kan perceel momenteel enkel geploegd worden in winter indien overwegend bodemtype klei of leem is.*

VRAAG 9: Stel dat je een leembodem hebt met 1,7 % C, dan moet de bodem pH in range 6,5 - 7,5 liggen, wat vrij hoog is. Hoe bepaal je de bodem pH? Moet deze uit kaartinformatie gehaald worden? (bv kaart bodemstreken, bodemkaart)?

A: Neen, de pH wordt bepaald door analyse van de bodem door een erkend laboratorium. De vastgelegde grenzen voor de bodem pH in het kader van de beoordeling voor verlaging van de erosieklasse zijn ruimer dan de optimale streefzone. Zie ook **Vraag en Antwoord L&V over de erosie maatregelen vanaf 2016 (versie 01/01/2017)**, rubriek **Algemeen**.

VRAAG 10: Mag een roterende of stekende spitfrees gebruikt worden als erosie maatregel?

A: Momenteel wordt de bewerking met een roterende spitmachine of spitfrees beschouwd al een kerende grondbewerking omdat er heel intensief en diep (bouwvoordiepte en dieper) gemengd wordt. Net als bij ploegen blijft er niet voldoende organisch materiaal aan de oppervlakte om van een niet-kerende bodembewerking te kunnen spreken.

Bewerking met een krukasmachine is ook intensief mengend maar wordt beschouwd als een niet-kerende bodembewerking op voorwaarde dat het toerental niet te hoog staat en er bijgevolg nog voldoende gewasresten aan het oppervlak blijven liggen en de grond ook niet te sterk verkruid wordt. Zie ook **Vraag en Antwoord L&V over de erosie maatregelen vanaf 2016 (versie 01/01/2017)**, rubriek **Basispakket**.

VRAAG 11: Is er een optie om maïs op ruggen te telen met drempels?

A: Maïs wordt niet beschouwd als een ruggenteelt. De aanleg van maïs op ruggen met drempels wordt tot nog niet beschouwd als een geldende teelttechnische maatregel binnen de randvoorwaarden erosie.

VRAAG 12: Wat zijn de beste omstandigheden om te diepgronden?

A: Voldoende droge omstandigheden zodat er weinig of geen versmering van de bodem optreedt. Gebruik een Micheltand bij droge en rechte tand bij nattere omstandigheden.

VRAAG 13: Wat met seizoenspacht: is het aanleggen van grasstroken voor 1 januari praktisch haalbaar? Wat met het aanleggen van grasstroken voor 1 januari wanneer er pas in het voorjaar gekend is of dit perceel al dan niet gebruikt wordt in kader van een contractteelt?

A: Er worden in geval van seizoenspacht best goede afspraken gemaakt tussen de hoofdpachter/eigenaar en de seizoenspachter zodat grasstroken tijdig aangelegd worden. In elk geval moet de landbouwer, die het perceel op 21 april in gebruik heeft, met de randvoorwaarden erosie in orde zijn.

VRAAG 14: Zijn bufferstroken die aangelegd zijn in het kader van een beheerovereenkomst voldoende voor de randvoorwaarden erosie? Hoe breed dient een grasstrook te zijn wanneer deze wordt aangelegd in het kader van de randvoorwaarden erosie waarvoor er tevens een beheerovereenkomst werd afgesloten?

A: Grasstroken aangelegd in het kader van een beheerovereenkomst komen in aanmerking als bufferstrook binnen de randvoorwaarden erosie. Bufferstroken aangelegd in het kader van de randvoorwaarden erosie dienen verplicht een minimum breedte van 9 m te hebben ongeacht de voorwaarden binnen de beheerovereenkomst.

Zie ook **Vraag en Antwoord L&V over de erosiemaatregelen vanaf 2016 (versie 01/01/2017)**, rubriek **Bufferstroken**: *In dat geval zal de landbouwer een verlaagde vergoeding krijgen voor de eerste negen meter van de beheerovereenkomst (BO). D.w.z. voor een breedte van 9 meter van de strook (die gebruikt wordt voor RVW) zal de beheervergoeding worden verlaagd met 1.047 euro/ha. Indien de BO breder is dan 9 m, dan geldt de verlaging enkel (!) op een breedte van negen meter. In de jaren dat de BO grasstrook niet samenvalt met een maatregel die de landbouwer neemt om te voldoen aan de randvoorwaarden, wordt er geen verlaging van de beheersvergoeding doorgevoerd.*

VRAAG 15: Wanneer een grasstrook 5 jaar blijft liggen, krijgt deze dan automatisch het statuut blijvend grasland?

A: Alle grasstroken krijgen na 5 jaar het statuut blijvend grasland maar ze kunnen vrijgesteld worden van de herinzaaiverplichting in het kader van vergroening wanneer de verhouding blijvend grasland - totale landbouwooppervlakte met meer dan 5% zou dalen ten opzichte van de referentieverhouding.

Zie ook **Vraag en Antwoord L&V over de erosie maatregelen vanaf 2016 (versie 01/01/2017)**, rubriek **Bufferstroken**: *Vanaf 2017 is het behoud van blijvend grasland niet langer een randvoorwaarde. Opgelet: het behoud van blijvend grasland blijft wel nog een vergroeningsmaatregel. Indien u deze maatregelen niet naleeft, zal dit gevolgen hebben op uw vergroeningsbetaling: zie hiervoor de aparte fiche 'Vergroening - Blijvend grasland en ecologisch kwetsbaar blijvend grasland'.*

VRAAG 16: Mag een bufferstrook enkel met gras worden ingezaaid?

A: Een grasstrook uit het pakket bufferstroken kan ingezaaid worden met alle codes die verwijzen naar de aanwezigheid van gras: code 60 (grasland), 63 (graskruidenmengsel), 660 (grasluzerne), 700 (grasklaver). In het kader van RVW erosie zijn geen verplichtingen betreffende het type grasmengsel opgelegd. Zie ook **Vraag en Antwoord L&V over de erosie maatregelen vanaf 2016 (versie 01/01/2017)**, rubriek **Bufferstroken**.

VRAAG 17: Zijn er andere teelten binnen het keuzepakket bufferstroken mogelijk naast gras (bijvoorbeeld bloemenstrook,...)?

A: Momenteel komen voor het pakket bufferstroken enkel grasstroken in aanmerking. Hierbij kan ingezaaid worden met alle codes die ook verwijzen naar de aanwezigheid van gras zoals code 60 (grasland), 63 (graskruidenmengsel), 660 (grasluzerne) en 700 (grasklaver). Zie ook **Vraag en Antwoord over de erosie maatregelen L&V vanaf 2016 (versie 01/01/2017)**, rubriek **Bufferstroken**.

VRAAG 18: Grasstroken zijn niet altijd bereikbaar voor onderhoud. Kan hier rekening mee worden gehouden?

A: Neen, hier wordt geen rekening mee gehouden. De landbouwer kan ervoor kiezen om de grasstrook minimaal te onderhouden of een ander keuzepakket te kiezen om te voldoen aan de RVW erosie. De standaard invulling en invulling op maat van het perceel gaan uit van de hoogtelijnen en types helling. Zie ook **Vraag en Antwoord L&V over de erosie maatregelen vanaf 2016 (versie 01/01/2017)**, rubriek **Bufferstroken**.

VRAAG 19: Wat als een bufferstrook op een paars perceel er nog niet ligt op 1 januari (bijvoorbeeld wegens slechte toegankelijkheid het perceel door natte omstandigheden, teelt wintergraan in najaar mislukt met onvoldoende bodembedekking als gevolg,...)?

A: De bufferstrook dient in principe aanwezig te zijn van 1 januari (dus inzaai in het najaar) tot en met 31 december. Indien niet mogelijk wegens bepaalde omstandigheden dient contact opgenomen te worden met de buitendiensten van de Afdeling Inkomenssteun (departement Landbouw & Visserij). Zie ook **Vraag en Antwoord L&V over de erosie maatregelen vanaf 2016 (versie 01/01/2017)**, rubriek **Bufferstroken**.